

Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	Політологія LW 000 2B POL B
Academic year / Навчальний рік - Семестр	2022-2023 н.р., II семестр
Course of study / Назва спеціальності	Галузь: 07 Управління та адміністрування Спеціальність 071 Облік і оподаткування
Educational program / Освітня програма Education - ECTS / Рівень – Кредити Status / Статус Learning language / Мова навчання	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти: бакалавр з обліку і оподаткування – 5 ECTS; залік Обов'язкова Українська мова
Author / Укладач	Шайкан Валентина Олексіївна, доктор історичних наук, професор, в. о. зав кафедри соціально-гуманітарних наук, Державний університет економіки і технологій e-mail: vashaikan@gmail.com http://orcid.org/0000-0001-9408-9154 моб. +380976781995 Волікова Марина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних наук, Державний університет економіки і технологій e-mail: a.volikov@ukr.net http://orcid0000-0002-3182-7639 моб. +380680085504 Шляхтич Роман Петрович, кандидат історичних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних наук e-mail: shliakhtych_rp@kneu.dp.ua https://orcid.org/0000-0001-5877-3522 моб. +380984111289
Консультації	Середа: 15:00-16:00

A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Надання бакалаврам з обліку і оподаткування теоретико-практичних знань щодо розуміння, змісту, структури, функцій інститутів політичної системи та різноманітних чинників політичного процесу, проблем політичної еліти, етнополітики, критеріїв і факторів ефективності політичних систем України, США, Франції, Німеччини, Японії, Росії та інших країн світу; ознайомлення студентів із сучасним науковим доробком українських і зарубіжних науковців, сучасними методологічними підходами визнаних фахівців політичних ідей та теорій.

B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет і методи політології. Розвиток політичної думки у світовому контексті. Етапи розвитку політичної думки в Україні.

Політичні системи, держава як інститут політичної системи, державне управління. Парламентаризм. Судова система в структурі органів державної влади. Регіональні структури влади. Місцеве самоврядування. Партії. Партійні системи. Виборча система. Політична система США, Великої Британії, Франції, Німеччини, Італії: спільне та особливе. Політична система Японії, Індії, Китаю: спільне та особливе. Політичні системи країн Латинської Америки. Політичні системи мусульманських країн. Політична система Польщі, України, Росії: спільне та особливе. Політична культура, політичний процес, форми політичної взаємодії. Політичні еліти та лідерство. Проблеми етнополітики. Міжнародні відносини і зовнішня політика держави: сутність і основні параметри міжнародних відносин, тенденції сучасного світового розвитку, сучасне місце України в контексті міжнародних відносин.

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетенція (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК03. Здатність працювати в команді. ЗК04. Здатність працювати автономно. ЗК05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

	<p>ЗК07. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	<p>СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.</p> <p>СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України. Її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.</p> <p>СК12. Здатність адаптувати бізнес-рішення та стратегії розвитку в умовах цифрової трансформації суспільства та використовувати ефективні моделі цифрової економіки в управлінні економічними системами.</p>
Програмні результати навчання (ПР)	<p>ПР15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.</p> <p>ПР16. Володіти та застосовувати знання державної та іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності.</p> <p>ПР17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.</p> <p>ПР19. Дотримуватися здорового способу життя, безпеки життєдіяльності співробітників та здійснювати заходи щодо збереження навколишнього середовища.</p> <p>ПР20. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.</p> <p>ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.</p> <p>ПР22. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ПР23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p>

D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН

Тиждень/ Дата	Тема	Форма діяльності (заняття), години, формат	Завдання для СРС (література, ресурси в інтернеті)
II семестр: Згідно розкладу	<i>Тема I: Вступ. Політологія як наука. Методи політології. Політична система: суть, структура, функції, типи політичних систем, критерії та</i>	Лекція, аудиторна, MOODLE ZOOM 2 год	Опрацювання літератури: основна : 1-18 додаткова (монографії) : 18, 19, 20 методичне забезпечення: 3

	<i>фактори ефективності політичних систем.</i>		
II семестр: Згідно розкладу		Семінарське заняття, аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	1. Політика як суспільне явище, взаємодія політики з іншими суспільними сферами. 2. Політологія як наука, методи політології. 3. Політичні системи та проблеми їх ефективності: а) суть, структура та функції політичної системи; б) типи політичних систем; в) критерії та фактори ефективності політичних систем.
II семестр Згідно розкладу	<i>Тема 2: Інституції політичної системи: держава та державне управління, парламентаризм, судова система у країнах світу: загальні риси та особливості.</i>	Лекція, аудиторна, MOODLE ZOOM 2 год	Опрацювання літератури: основна: 1, 6, 7, 9, 10, 13,14 додаткова: 12 методичне забезпечення: 4
II семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття, аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	1.Робота з тестовими завданнями I рівня (№№1-25). Питання для обговорення: 1. Держава і державне управління як інститут політичної системи: сутність, структура, функції держави і державного управління. 2. Типи держави і державного управління, форми державного правління і державного устрою; проблема державотворення в Україні. 3. Парламентаризм: структура, статус депутатів, законодавчий процес у парламентах, взаємодія парламенту з іншими органами влади: характерні риси та особливості. 4. Судова система в структурі органів державної влади: конституційне судочинство, суди загальної юрисдикції, суди спеціалізованої юрисдикції.
II семестр Згідно розкладу	<i>Тема 3: Регіональні структури влади та місцевого самоврядування. Моделі муніципальної влади.</i>	Лекція, аудиторна, MOODLE ZOOM 2 год	Опрацювання літератури: основна : 1-18 додаткова : 18,19,20 методичне забезпечення: 3
II семестр Згідно розкладу	<i>Суб'єкти федерації: компетенції; асиметричні федерації; автономії. Концепції місцевого самоврядування: державницька, громадська, муніципального дуалізму. Типи організаційної структури місцевого самоврядування: англосаксонський, французький (або континентальний), змішаний.</i>	Семінарське заняття, аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	1.Робота з тестовими завданнями I рівня (№№ 25-50). 2.Завдання до семінару № 3: обговорення питань: Регіональні структури влади у країнах світу: загальне та особливе; Органи місцевого самоврядування: законодавча, виконавча, судова система на регіональному рівні у державах світу; три типи організаційної структури інститутів місцевого самоврядування; Виборча система: основні принципи функціонування виборчих систем, типи виборчих систем у світі.
II семестр Згідно розкладу	<i>Тема 4: Партії: сутність і функції партій; типологія партій. Законодавче регулювання партійної діяльності в різних країнах</i>	Лекція, аудиторна, MOODLE ZOOM 2 год	Опрацювання літератури: основна: 1-18 додаткова: 4,6,7.9.18,19,20,21,22 методичне забезпечення: 3

SYLLABUS / РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	<i>світу. Партиїні системи: типологія партій, класифікація партійних систем у державах світу. Виборча система.</i>		
II семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття, аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Питання для обговорення: 1. Сутність і функції партій; типологія партій. 2. Законодавче регулювання партійної діяльності в різних країнах світу. 3. Партиїні системи: типологія партій, класифікація партійних систем у державах світу.
II семестр Згідно розкладу	<i>Тема 5: Античний період розвитку політичної думки. Просвітницько-раціоналістичний період розвитку політичної думки. Розвиток політичної думки у контексті соціології. Сучасні політологічні концепції.</i>	Лекція, аудиторна, MOODLE ZOOM 2 год	Опрацювання літератури: основна :1-18 додаткова : 1,2, 8, 11,12, 13, 18, 19,20, 25 методичне забезпечення: 3
II семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття, аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	1. Робота з тестовими завданнями II рівня (№№ 1-24). Завдання до семінару № 5: обговорення питань: 1. Античний період розвитку політичної думки. 2. Просвітницько-раціоналістичний період розвитку політичної думки. 3. Розвиток політичної думки в контексті соціології. Сучасні політологічні концепції
II семестр Згідно розкладу	<i>Тема 6: Етапи розвитку політичної думки в Україні: політичні ідеї мислителів княжої доби української історії (IX-XIV ст.), за литовсько-польської доби (XIV – XVII ст.), козацько-гетьманської держави (XVII-XVIII ст.). Напрями розвитку політичної думки: демократично-народницький, соціал-лібералізм, консерватизм, націоналізм, національно-державницький (або націонал-демократичний), націонал-комунізм.</i>	Лекція, аудиторна, MOODLE ZOOM 2 год	Опрацювання літератури: основна: 1-18 додаткова :2, 11, 14, 17, 18,19,20, 26 методичне забезпечення: 3
II семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття, аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	1.Робота з тестовими завданнями II рівня (№№25-50). Завдання до семінару № 6: 1.Етапи розвитку політичної думки в Україні: політичні ідеї мислителів княжої доби української історії (IX-XIV ст). 2. Етапи розвитку політичної думки в Україні за литовсько-польської доби (XIV-XVII ст.). Сучасне сприйняття Литовсько-польської доби: проблема переосмислення спільної історичної спадщини. Цивілізаційна місія Речі Посполитої та суть концепції «Ягеллонська спадщина». 3. Феномен литовської експансії. Історичне значення литовської доби в історії українського державотворення: погляди українських істориків М. Грушевського, М. Брайчевського, О. Гуржія, В. Смолія, М. Котляра, Н. Яковенко. 4. Етапи розвитку політичної думки в Україні за козацько-гетьманської держави (XVII-XVIII ст.). 5. Напрями розвитку політичної думки: демократично-народницький, соціал-лібералізм, консерватизм, націоналізм, національно-державницький (або націонал-демократичний), націонал-комунізм.
II семестр Згідно розкладу	<i>Тема 7: Політична система США, Великої Британії, Франції, Німеччини, Італії: загальні відомості, державні органи, регіональні структури влади та місцевого самоврядування, партійна система. Характерні риси та особливості.</i>	Лекція, аудиторна, MOODLE ZOOM 2 год	Опрацювання літератури: основна: 1-18 додаткова: 2,3,11, 18,19,20 методичне забезпечення: 3
II семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття, аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Завдання до семінару № 7: 1. Політична система США, Великої Британії, Франції, Німеччини, Італії: загальні відомості, державні органи влади, загальне та особливе. 2. Регіональні структури влади та місцевого самоврядування у країнах світу: характерні риси та особливості. 3. Партійна система, виборча система у США, Великої Британії, Франції, Німеччини, Італії.

II семестр Згідно розкладу	<i>Тема 8: Політична система Японії. Політичні системи мусульманських країн і країн Латинської Америки, Індії, Польщі, Росії, України.</i>	Лекція, аудиторна, MOODLE ZOOM 2 год	Опрацювання літератури: основна : 1-18 додаткова : 1, 2, 3, 4, 6, 10, 11, 13, 15, 16, 20, 21, 22, 23 методичне забезпечення: 3
II семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття, аудиторне, MOODLE 4 год	Завдання до семінару № 8: 1. Порівняльний аналіз політичних систем Японії, мусульманських країн, країн Латинської Америки та Індії. 2. Політичні системи Польщі, Росії, України: характерні риси, особливості.
II семестр Згідно розкладу	<i>Тема 9: Політична культура, політичний процес, політичні еліти і лідерство, проблеми етнополітики, міжнародних відносин та форми політичної взаємодії.</i>	Лекція, аудиторна, MOODLE ZOOM 2 год	Опрацювання літератури: основна : 1-18 додаткова : 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12,13,15, 16, 20, 22, 23 методичне забезпечення: 3
II семестр Згідно розклад		Семінарське заняття, аудиторне, MOODLE 4 год	Завдання до семінару № 9: 1.Проблеми колабораціонізму в Україні в роки Другої світової війни 1939-1945 рр.: соціально-політичні, економічні причини виникнення колабораціонізму, ставлення радянської влади до колаборантів. 2. Наслідки кризи радянського авторитаризму (1946-1991 рр.) та посткомуністичний кризовий період в Україні: небезпечні явища у політичній, правовій, економічній, духовно-культурній системі України на шляху формування сучасної цивілізованої демократичної політичної культури. 3. Органічний конституціоналізм: зміст, пріоритетні об'єкти охорони та захисту. Михайло Грушевський «Хто такі українці і чого вони хочуть». 4. Історія проголошення Незалежності в Україні (дослідження: Бойко Олександр, Яневський Данило (продюсер проекту). 30 років незалежності України: у 2-х т. – Т. 1. До 18 серпня 1991 р. Невідома історія проголошення Незалежності / Олександр Дмитрович Бойко; Данило Яневський, вступне слово; худож.-оформлювач Мендор. – Харків: Фолю, 2021. – 446 с.: іл. Бойко Олександр, Яневський Данило (продюсер проекту). 30 років незалежності України: у 2-х т. – Т. 2. Від 18 серпня 1991 р. до 31 грудня 1991 р. Невідома історія проголошення Незалежності / Олександр Дмитрович Бойко; Данило Яневський, вступне слово; худож.-оформлювач Мендор. – Харків: Фолю, 2021. – 446 с.: іл.) (Наукова бібліотека Державного університету економіки і технологій)

1. Вивчення дисципліни передбачає виконання обов'язкових завдань у контексті семінарських тем для обговорення.
2. Вивчення дисципліни передбачає виконання індивідуального завдання:
3. Детальний план проведення семінарських занять, завдання для семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи містяться в системі MOODLE: Шайкан В.О., Волікова М.М., Шляхтич Р.П. Навчально-методичний комплекс (посібник) (Робоча програма, методичні матеріали, плани семінарських (для денної форми навчання) і контактних занять (для заочної форми навчання), рекомендована література, самостійна та індивідуальна робота студентів, тестові завдання за трьома рівнями) з дисципліни «Політологія» для студентів освітнього ступеня «бакалавр», «молодший бакалавр» всіх спеціальностей. – Кривий Ріг: ДВНЗ «Державний університет економіки і технологій» (ДУЕТ), 2022 р. – 198 с. // Ресурс Moodle [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://moodle.kneu.dp.ua/>

E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІДРУЧНИКИ)

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навчальний посібник. – 5-те вид., перероб. і доп.- Київ: Т-во «Знання», КОО, 2004.- 645 с. (Словник понять і термінів. – Стр. 509 – 589).
2. Грицак Я. Нариси з історії України: Формування української модерної нації XIX-XX ст. / Ярослав Йосипович Грицак. – Київ: Генеза, 1996.- 249 с.; вид. 2-е, 2000.- 360 с.
3. Іванченко Р. Історія без міфів. Бесіди з історії української державності. 2-ге вид. Для студентів вищих навчальних закладів.- К.: МАУП, 2006. – 624 с.
4. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навчальний посібник /В.М. Литвин, В. І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін. -К.: Вища школа, 2002. – 430 с.
5. Історія розвитку політичної думки: Курс лекцій. – К.: 1996.
6. Колодій А. Політологія. Політика і суспільство. Держава і суспільство: Підручник для ВНЗ. – К., 2000.
7. Коломієць Ю.М. Інститут глави держави в системі органів влади й управління зарубіжних країн. – Харків, 1998.
8. Націоналізм. Теорії нації та націоналізму від Йогана Фіхте до Ернеста Гелнера: Антологія. – 2-ге видання (перероблене та доповнене). Упорядники: Олег Проценко, Інститут європейських досліджень НАН України; Василь Лісовий, Інститут філософії ім. Григорія Сковороди НАН України. – Київ: «Смолоскип», 2006. – 684 с. – (Наукове видання. Серія «Політичні ідеології»).
9. Основи політичної науки: Курс лекцій. Ч.1.: З історії політичної думки: від стародавності до наших днів / За ред.. Б. Кухти. – Львів, 1996.
10. Основи політології: Конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей. – Львів, 1994. – Ч. 1-2.
11. Пасічник М. С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи / М. С. Пасічник – К. : Знання, 2005. – 735 с.
12. Петровський В.В. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі /В.В. Петровський, Л.О. Радченко, В.І. Семенко – Х.: ВД «Школа», 2007. – 592 с.
13. Політична історія України. Посібник / За ред. д.і.н., професора В.І. Танцюри.- К.: «Академія», 2001.- 488 с. (див.: Короткий термінологічний словник).
14. Політологічний енциклопедичний словник. – Київ, 1997.
15. Рябов С. Політологія: Словник термінів і понять. – К., 1996.
16. Рудич Ф.М. Політологія: Підручник. – 3-тє видання, перероблене, доповнене. Київ: Либідь, 2009. 480 с. (на сайті Internet).
17. Політологія. Навчальний посібник для студентів всіх спеціальностей (доповнене) / Ред. Струкевич О. К., Конотопенко О.П., Лапшин С.А.. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016. – 403 с. (на сайті Internet).
18. Політологія. Навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / За наук. ред. проф. В.С. Бліхера. – Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с. (на сайті Internet).

Джерела:

1. Білас Іван. Репресивно-каральна система в Україні 1917-1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. У двох книгах. Книга перша / Іван Білас. – Київ: «Либідь» - «Військо України», 1994.- 432 с.
2. Білас Іван. Репресивно-каральна система в Україні 1917-1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. У двох книгах. Книга друга. Документи та матеріали. / Іван Білас. – Київ: «Либідь» - «Військо України», 1994.- 688 с.
3. Бойко Олександр, Яневський Данило (продюсер проекту). 30 років незалежності України: у 2-х т. – Т. 1. До 18 серпня 1991 р. Невідома історія проголошення Незалежності / Олександр Дмитрович Бойко; Данило Яневський, вступне слово; худож.-оформлювач Мендор. – Харків: Фоліо, 2021. – 446 с.: іл.
4. Бойко Олександр, Яневський Данило (продюсер проекту). 30 років незалежності України: у 2-х т. – Т. 2. Від 18 серпня 1991 р. до 31 грудня 1991 р. Невідома історія проголошення Незалежності / Олександр Дмитрович Бойко; Данило Яневський, вступне слово; худож.-оформлювач Мендор. – Харків: Фоліо, 2021. – 446 с.: іл.

F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

Монографії:

1. Арон Реймон. Мир і війна між націями: Пер. з фр. Віктор Шовкун, Зоя Борисюк та Григорій Філіпчук. - К.: МП «Юніверс», 2000. – 688 с. Парал. тит. арк. фр. . ISBN (rare) 966-7305-243-4 .
2. Арнольд Джозеф Тойнби. Постигжение истории: Сборник / Перевод с английского / Сост. Огурцов А.П.;

- Вступ. ст. Уколовой В.И.; Закл. ст. Рашковского Е.Б.; За ред. Колышкиной Н.И. – М.: Прогресс, 1991. – 736.
3. Бережная С.В., Бондаренко И.И., Кучемко Н.М. Тоталитаризм в истории Европы XX века. - Братислава: Европейский Центр Изобразительных Искусств, 2012. -192 с.
  4. Билокин С.И. Механизм большевистского насилия: Конспект исследования. / Сергей Иванович Билокин. – Киев: Фонд «Воля» (Нью-Йорк), 2000. – 128 с.
  5. Гумилев Л. Н. Этногенез и биосфера Земли / Сост. и общ. ред. А.И. Курчки. – М.: «Институт ДИ-ДИК», 1997. – 640 с.: ил. – (Серия альманахов «Сочинения Л.Н. Гумилева», вып. 3). ISBN 5-87583-007-7.
  6. Даймонд Джаред. Переворот. Зламні моменти в країнах, що переживають кризу / Переклад з англійської В. Горбатська. – К.: Видавнича група КМ-БУКС, 2019. - 464 с.:іл.
  7. Дейвіс Норман. Європа: Історія /Пер. з англ. П. Тарашук, О. Коваленко. –К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2006. - 1464 с. . ISBN (paper) 966-500-221-X .
  8. Дюронт Вил. Цезарь и Христос / Пер. с англ. В.В. Федорина.- М.: КООН-ПРЕСС, 1995.- 736 с. (Серия «История цивилизации»).
  9. Ложкін Борис. Четверта республіка. Чому Європі потрібна Україна, а Україні – Європа / За участю Володимира Федоріна. Друге видання. – Харків: Фолио, 2016. – 252 с.
  10. Магочій Павло-Роберт. Україна. Історія її земель та народів: Авторизований переклад з англійської: Ернест Гйдель, Софія Грачова, Надія Кушко, Олександр Сидорчук; карти П.-Р. Магочій; покажчики Л. Ільченко; наук. ред. С. Біленький; ред. укр. вид. Л. Ільченко; відп. ред. В. Падяк. . – Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2012. - 794 с. + XXII с. + карти+табл. . ISBN 978-966-387-061-8 . (Це дослідження є перекладом книги: Paul Robert Magocsi: “A History of Ukraine: The Land and Its Peoples”, її другого, суттєво доповненого та переробленого видання, що побачило світ у видавництві Торонтського університету у 2010 році). ISBN 978-617-7682-66-9.
  11. Мороз Оксана. Нація овочів ? Як інформація змінює мислення і поведінку українців / Оксана Мороз. – Київ: Yakaboo Publishing, 2020. - 288 с.: іл. ISBN 978-617-7544-63-9 .
  12. Плохій Сергій. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до Незалежності / Сергій Плохій; переклад з англійської Романа Клочка. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. – 496 с. ISBN 978-617-12-1056-1 (укр.); ISBN 978-0-465-05091-8 (англ.).
  13. Почепцов Георгій. СССР: страна, созданная пропагандой. – Харьков: Фолио, 2019. - 459 с.
  14. Реформація: успіх Європи і шанс для України: колективна монографія за редакцією Романа М. Шеремета та Ольги Романенко / Р.М. Шеремета, О. Романенко, В.Л. Сміт [та ін.]; Університет менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України. 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: Саміт-Книга, 2017.- 256 с.: іл. ISBN 978-617-7560-31-8/
  15. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / За загальної редакції В.П. Горбуліна. – Харків: Фолио, 2017. - 496 с.
  16. Сольчаник Роман. «Хотелось как лучше, а получилось как всегда», або Хіба ми не бачили цього кіна раніше ? // Критика. – Травень - Червень 2019.- Число 5-6 (259-260). – С. 2-10.
  17. Трансформація української національної ідеї /упорядник Олесь (Олександр) Доній. – К.: Наш формат, 2019.- 464 с. ISBN 978-617-7730-77-3 ((паперове видання) ; ISBN 978-617-7730-78-0 (електронне видання).
  18. Фергюсон Ніл. Цивілізація. Як Захід став успішним / 2-ге видання. Переклав з англ. В'ячеслав Циба. – Київ: «Наш формат», 2018. - 488 с.: іл. ISBN 978-617-7279-78-4; ISBN 978-617-7388-15-8.
  19. Фукуяма Френсіс. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції /2-ге видання. Переклав з англійської Роман Корнута .- Київ: «Наш формат», 2019.- 576 с. ISBN (paper) 978-617-7552-73-3; ISBN (cloth) 978-617-7552-74-0.
  20. Фукуяма Френсіс. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії / Переклали з англійської Тарас Цимбал (розділи 1-7) і Роман Корнута (розділи 8-36). – Київ: «Наш формат», 2019.- 608 с. ISBN (paper) 978-617-7682-66-9; ISBN (cloth) 978-617-7682-67-6.
  21. Фюре Франсуа. Минуле однієї ілюзії. Нарис про комуністичну ідею у XX столітті / Пер. з фр. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2007.- 810 с. (Спільний видавничий проект телеканалу «1+1» та видавництва «ДУХ І ЛІТЕРА»). ISBN 2-253-14018-X; ISBN 966-378-045-2.
  22. Ширант Наташа. Джерело віри – правда / Наташа Ширант.- К.: Саміт-книга, 2019. – 256 с. ISBN 978-617-7672-82-0.
  23. Шпенглер Освальд. Закат Европы: Очерки морфологии мировой истории. Т. 2. Всемирно-исторические перспективы / Пер. С нем. С.Э. Борич; Научная редакция О.Н. Шпарага; Худ. обл. М. В. Драко. – Мн.: ООО «Попурри», 1999. – 720 с. ISBN 985-438-180-3 (т.2); ISBN 985-438-178-1.
  24. Wilson Andrew. Ukraine Crisis: What It Means for the West, New Haven: Yale University Press, 2014, ix, 236 pp., notes, index. ISBN 97-0-300-21159-7.
  25. Ed. David R. Marples and Frederick V. Mills. Soviet and Post-Soviet Politics and Society, Stuttgart: ibidem-Verlag, 2015, 292 pp., 16 illustrations, 5 tables, notes, index, ISBN (cloth) 978-3-8382-0740-7; ISBN (paper) 978-3-8382-0700-1.
  26. Menon Rajan and Rumer Eugene. Conflict in Ukraine: the Unwinding of the Post-Goldwar Order, Cambridge, Mass.: The MIT Press, 2015, xix, 220 pp., 3 maps, 4 tables, notes, index. ISBN (cloth) 978-0-262-

02904-9.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Електронний ресурс:

1. Галицько-Волинська держава [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukr.wikipedia.org>
2. Речицький В. Прості цінності конституціоналізму // Критика. – 2011.- Січень-Лютий. – С. 2-5; див.: www.pravda.com.ua/articles/2010/11/24/5606253/; www.epravda.com.ua/news/2010/10/18/252448/
3. Шайкан В.О., Волікова М.М., Шляхтич Р.П. Навчально-методичний комплекс (посібник) (Робоча програма, методичні матеріали, плани семінарських (для денної форми навчання) і контактних занять (для заочної форми навчання), рекомендована література, самостійна та індивідуальна робота студентів, тестові завдання за трьома рівнями) з дисципліни «Політологія» для студентів освітнього ступеня «бакалавр», «молодший бакалавр» всіх спеціальностей. – Кривий Ріг: ДВНЗ «Державний університет економіки і технологій» (ДУЕТ), 2022 р. – 198 с. // Ресурс Moodle [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://moodle.kneu.dp.ua/>

G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЯТЬ

1. Valentina Shaikan, Serhiy Parkhomenko. Modern globalization challenges before «civilization of boundary» or almost according to M. Grushevsky «Who are Ukrainians and what do they want» // *Globalne aspekty ekonomii swiatiway i stosunkow miedzynarodowych w warunkach niestabilnoscі gospodarczej*. Monografia. – Czestochowa: Akademia Polonijna, 2016. – P.338-343. ISBN 978- 83-7542-168-2
2. Shaikan V. Collaboration, complicity, separatism, causes of ethnic confrontation: problems of qualification and liability // Shaikan V., Shlcludiakova N. Modern interpretations of actual problems of history and law in Eastern and Western Europe in the mid XX-XXI century / ed. by V. Shaikan, N. Shlcludiakova. Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kryvyi Rih Economic Institute: Kryvyi Rih, Publisher Chernyavsky D. O., 2017.- P. 124-131 with illustrations. ISBN 978-617-7553-25-9
3. Andrii Shaikan, Valentyna Shaikan. Kollaborationism and complicity in the history of mankind reflected in scholars and writers works // *Scientific journal of Polonia University*, 30 (2018), nr 5, p. 107-113. DOI: <http://dx.doi.org/10.23856/3011>
4. Andrii Shaikan, Valentyna Shaikan. Globalization and world culture of XX-beginning of XXI centuries: achievements, peculiarities, problems and perspectives // *Scientific journal of Polonia University*, 33 (2019), nr 2, p. 110-124. DOI: <http://dx.doi.org/10.23856/3312>.
5. Collaborationism and War Crimes as Phenomena in the Information Society/Valentina Shaikan, Kateryna Datsko, Nina Ivaniuk, Alim Batiuk // *Proceedings of the III International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence 2020 (ISC-SAI 2020, p.116-126) 2020-04-02/ **jornal-article SOURCE-WORK-ID:https://doi.org/10.2991/aebmr***
6. Legal Assessment and Speculation on the Topic of Collaborationism in Ukraine. Digital Dimension / Andrii Shaikan, Valentyna Shaikan //2021-03-21/ **jornal-article. DOI:https://doi.org/10.1051/shsconf/202110003001**
7. Valentyna Shaikan, Andrii Shaikan. Complicity and Collaborationism in Ukraine of 1939-1945: Reasons, Typical and Special Demonstrations: Monograph / Shaikan Valentyna Oleksiyivna, Dc. of Hist. Sciences, professor; Shaikan Andrii Valeriyovych, Dc. of Es. Sciences, professor / Translated from Ukrainian into English by Korzhova Lyudmyla Sergiyivna, Cand. of Ped. Sciences, assoc. professor of the State University of Economics and Technology (Kryvyi Rih). Recommended to publication by the Scientific Council of the State University of Economics and Technology (Kryvyi Rih), protocol No 5, 28.12.2020. – Prague, 2021. - 644 p. The publication is assigned with a DOI number: <https://doi.org/10.46489/CCU19391945-01> The paper version of the publication is the original version. The publication is available in electronic version on the website:<https://www.oktanprint.cz/p/complicity-and-collaborationism-in-ukraine> **Print ISBN 978-80-908066-4-1 E-book ISBN 978-80-908066-5-8.**
8. Andrii Shaikan, Valentyna Shaikan. Delinquent and «marginal» personalities in wartime: reasons and consequences of deviant behaviour // *V International Scientific Congress SOCIETY OF AMBIENT INTELLIGENCE 2022 (ISC SAI 2022) / Printed in Portugal ISBN: 978-989-758-600-2 DOI: 10.5220/0000153900003350 Deposito Legal: 503849/22 Vol. Sustainable Development and Global Climate Change – 978-989-758-600-2 <https://www.scitepress.org/ProceedingsDetails.aspx?ID=gVnxmkBXF5Y=&t=1>*
9. Шляхтич Р. Форми та методи агітації українських націоналістів під час проведення рейдів країнами Центральної та Східної Європи // *Український історичний збірник*, 2012, вип.15, с. 157-

164

10. Шляхтич Р. Концепція фронту поневолених націй у працях пропагандистів ОУН(Б) повоєнного часу // *Український визвольний рух* / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Центр досліджень визвольного руху, Львів, 2013, с. 110-116
11. Міста і села Дніпропетровщини у вирі політичних репресій: збірник статей: у 5 т. ┘ Т. 4: Каральні органи радянської влади проти націоналістичного підпілля / Упорядники: Бородин Є. І., Іваненко В.В. : Каїнова О. В.; Прокопенко Л. Л.; Шляхтич Р. П.; Хобот П. В. ┘ Дніпро: Дніпропетровська обласна редколегія по підготовці й виданню тематичної серії книг «Реабілітовані історією»; вид-во «Моноліт», 2016, 216 с.
12. Шляхтич Р. Трансформація ідеології ОУН(р) під час Другої світової війни під впливом суспільно-політичних настроїв населення Наддніпрянщини // *Virtus: Scientific Journal* / Editor-in Chief M.A. Zhurba – March № 12, 2017, с. 235-239
13. Трагічне минуле: документи свідчать: збірник документів: у 5т. Т.2: Радянські репресії проти націоналістичного підпілля Дніпропетровщини (1939 – середина 50-х років ХХ ст.) / уклад: Р.П. Шляхтич, Є.І. Бородин, В. В. Іваненко, Л.Л. Прокопенко. Дніпро, 2018, 240с.
14. Волікова М.М. Педагогічна майстерність фахівця в контексті запровадження інноваційно-спрямованої освіти / М.М. Волікова // *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка*. – Вип. № 14-15. (170-171). – Серія: Педагогічні науки – Чернігів : НУЧК, 2022. – С.165–170.
15. Волікова М.М. Традиційне та інноваційне навчання у вищих навчальних закладах України : переваги та недоліки // *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.К. Винниченка*. – Випуск. 194. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький : ЦДПУ ім. В.Винниченка, 2021. – С. 78-84.
16. Волікова М.М. Імплементация педагогічного досвіду А.С. Макаренка у діяльність вищих навчальних закладів України. Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції «Мовна освіта: виклики сучасності», (Чернігів, 8-9 жовтня 2021 р.). – Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка, 2021. – С. 134-135
17. Волікова М.М. Творча реалізація педагогічних ідей А.С. Макаренка в умовах сучасної освіти / М. М. Волікова // *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.К. Винниченка*. – Випуск. 185. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький : ЦДПУ ім. В.Винниченка, 2020. – С. 85–89.
18. Волікова М.М. Сутність понять «компетенція» та «компетентність» в науковому дискурсі / М. М. Волікова // *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка*. – Вип. 5. (161). – Серія: Педагогічні науки – Чернігів : НУЧК, 2019. – С. 37-44.

H. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Навчальна дисципліна базується на нормативних та за вибором навчальних дисциплінах і є необхідною для опанування подальших навчальних дисциплін «Історія української державності», «Країнознавство», «Політичне маніпулювання», «Історія світової культури» тощо. Обов'язкового знання іноземних мов не потребує.

I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

	Денна	Заочна
Лекції	18	8
Семінарські	36	6
Самостійна робота студента (СРС)	81	121
Індивідуально-консультативна робота (ІКР)	15	15
Курсова робота	–	–

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:	-	-
оцінювання під час семінарських занять	-	-
виконання індивідуальної роботи	-	-

виконання і захист завдань самостійної роботи	-	-
науково-дослідницька робота	-	-
Підсумковий контроль (іспит)	-	-
	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т. ч.:		
оцінювання під час семінарських занять	60	60
виконання індивідуальної роботи	5	5
виконання і захист завдань самостійної роботи	35	35
науково-дослідницька робота	10 (за наявності сертифіката)	10 (за наявності сертифіката)
Підсумковий контроль (залік)	100	100

Шкала балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
70 – 79		C
66 – 69		D
60 – 65	Задовільно	E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи.	F

K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання наступних обов'язків:

- ❖ не запізнюватися на заняття;
- ❖ не пропускати заняття (як лекційні, так і семінарські), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- ❖ самостійно опрацювати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- ❖ при підготовці семінарських завдань оцінюється якість наведених фактів і аргументів. Усі студенти обов'язково виконують ІСР (обирають 1 завдання із 53-х обов'язкових, а його відсутність, за будь-яких причин, не може бути виправданням).
- ❖ конструктивно підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час підготовки тестових завдань за трьома рівнями з метою підготовки до іспиту, диференційного заліку, заліку);
- ❖ своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою семінарські завдання;
- ❖ брати очну участь у контрольних заходах;
- ❖ будь-яке відтворення результатів чужої праці, в тому числі використання, завантажених з Інтернету матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності, та передбачає притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формувань компетентностей застосовуються такі методи навчання:

вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда);

наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);

практичні (різні види практичних завдань згідно теми семінарських занять);

пояснювально-ілюстративний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;

метод проблемного викладу;

дослідницький.

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

мультимедійний клас з ПК, цифровий проектор

[Zoom](#) – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів

ZELIS - система призначена для тестування знань студентів в двох режимах: автоматизований

контроль знань та тестування по бланкам.

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Студентам пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.duet.edu.ua:

Coursera – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу.

EdX – онлайн-курси від закладів вищої освіти.

Prometheus — український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів.

O. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримуєте відповідь, відправте листа повторно.

P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Державний університет економіки і технологій очікує від студентів розуміння та підтримання високих стандартів академічної чесності. Приклади академічної не доброчесності включають такі: плагіат, зловживання інформацією із застарілих джерел мережі. Очікується, що вся робота, виконана відповідно до вимог курсу, є власною роботою студента. Під час підготовки роботи, яка відповідає вимогам курсу, студенти повинні відрізнити власні ідеї від інформації, отриманої з інших джерел. Без попереднього письмового схвалення викладачем, студенти можуть не подавати один і той же звіт двічі.

Положення про доброчесність ДУЕТ https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/243/pol_AD.pdf

Стаття 42. Академічна доброчесність ЗАКОН УКРАЇНИ Про освіту

Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри соціально-гуманітарних наук Державного університету економіки і технологій протокол № 1 від 02 вересня 2022 року.

Укладачі

 Валентина ШАЙКАН
Марина ВОЛІКОВА
Роман ШЛЯХТИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних наук
Протокол № 1 від 02 вересня 2022 року
Завідувач кафедри

 Валентина ШАЙКАН

Науково-методичною радою Державного
університету економіки і технологій
Протокол № 1 від 20 вересня 2022 року
Голова науково-методичної ради

 Валентин ОРЛОВ